

De Kwade Hoek voor en na de afsluiting van het Haringvliet

Voor de afsluiting ging ik regelmatig met opzichter Jan Vlietland mee op excursie. Wij verzamelden bij de grinthoop aan de Stellingweg, of bij de parkeerplaats bij het lichtje van 'Moaisie'. In de Tweede Wereldoorlog lag in de duinen bij Goedereede Havenhoofd een zogeheten Stellungen-batterij als onderdeel van de kustverdediging. Vlak achter de batterij lag een weg. Na de oorlog heeft men die de toepasselijke naam Stellingweg gegeven. Bij de eerste plek bezocht je het beweide gedeelte. Na een kleine wandeling kwam je bij de kokmeeuwenkolonie. Aan de rand zat een grote sternkolonie. De grote stern zoekt tijdens het broeden graag de broedende kokmeeuwen op. Deze zijn wat sterker en verjagen gemakkelijker vijanden. Het was altijd wel geraden niet je zondagse kleren aan te trekken. Vogels die opvliegen, lozen dikwijls een gedeelte van de inhoud van hun darmen. Hierdoor worden ze wat lichter. Onderweg liepen wij langs het nest met eieren van de kluut, de scholekster, de zilvermeeuw, de tureluur en een konijnenhol waar de bergeend broedde. Vlietland bracht ons ook altijd bij een konijnenhol waar konijntjes in lagen, zeker als er kinderen bij waren. Hij had het hol gemarkeerd met een stokje.

Voorzichtig werd het zand opzij gelegd tot de jongen zichtbaar werden. Dit gaf altijd de uitroep 'Wauw'. Na afloop mochten de kinderen nog een poosje in de bunkers spelen. Langs de hele kust van Goeree-Overflakkee lagen er zo'n honderd. Om de kust te versterken zijn de meeste opgeruimd. Veel in het beweide gedeelte is veranderd. Er is geen meeuwen- en sternkolonie meer.

Een andere excursie begon bij het parkeerterrein. Het eerste wat altijd opviel, was de grote waterpoel vlak bij het begin van het pad. In de winter was de Kwade Hoek soms meerdere keren door de zee overspoeld en stond deze put vol zout water. In het voorjaar zwommen er heel veel paddenvisjes. Waarschijnlijk was door het regenwater het zout naar of in de bodem weggedrongen. Langs het pad stond op de wat hogere stukjes volop Engels gras en hopklaver in bloei. Onderweg stond op twee plekken heemst. Eén groep langs het pad en de andere aan de binnenkant van de buitenste duinenrij. Het strand was overwegend kaal. Niet ver de zee in, lag een diepe geul. Hengelaars die hier hun aas in konden gooien vingen er in de winter veel kabeljauw. Ging je voor de buitenste duinen links af richting de sluffer dan stonden daar in de duinen enkele zeewolfsmelk planten.

Voor de afsluiting van het Haringvliet was het water in de rivier en voor de monding brak. Men wist dat na de afsluiting het water zouter zou worden. De voorste duinenrij heeft men toen kunstmatig verlengd. Er ontstond een strandwal. Men dacht dan kan bij storm het zoute water niet zo snel de Kwade Hoek instromen. Vlietland wilde het liefst dat de oversteek in die strandwal, die er nog steeds is, dichtgemaakt zou worden. Dit is niet gebeurd. Wel is bij de eerste novemberstorm een groot deel van de strandwal weggeslagen. Het zand lag over het hele strand verspreid. Hierdoor was er het jaar daarna voldoende zand voor de eerste duinvorming.

Op één plek stond een blauwe zeedistel. Nu staan er nog steeds enkele planten.

De meeste planten passen zich aan , aan de bodem waarin ze voorkomen. Zout, brak en zoet.

Je moet niet spreken over zoutminnende planten. Met het zout kunnen ze niets.

Een goed voorbeeld van aanpassing is zeekraal. Zeekraal is een dikke vlezige plant die lang zonder water kan. De plant groeit op plaatsen waar het zoute zeewater er overheen stroomt. Uit deze zoute bodem kan geen water opgenomen worden. Heeft het een keer geregend en is het zout uitgespoeld, dan kan zeekraal water opnemen. Je kunt het vergelijken met cactussen die in een droge omgeving groeien en heel lang zonder water kunnen. Is er water, dan nemen ze het snel op.

Na de afsluiting is het milieu zouter geworden. Het Engels gras is verdwenen. Rolklaver staat nog maar op enkele wat hoger gelegen plekken. Heemst heeft zich enorm uitgebreid en staat door het hele gebied. Heemst is een plant uit de kaasjeskruid familie, waar de stokroos ook toe behoort. Kijk maar eens naar hoe de zaden aan de plant zitten. Zeewolfsmelk groeit nu op heel veel plaatsen.

Op het beweide gedeelte groeide en groeit weinig gras, maar overwegend zilte rus (*Juncus gerardii*) die uitgebreide zoden vormt. Deze plant wordt hoofdzakelijk door de koeien gegeten. Zo te zien varen ze er wel bij.

Ging je met opzichter Jan Vlietland mee op excursie en kwam je muurpeper tegen, dan volgde steevast het volgende verhaal. Vlietland: “Bij één van mijn rondleidingen liep op een keer iemand uit Zuid-Afrika mee. Bij het zien van muurpeper zei ik, deze plant noemen wij ook wel eeuwig leven.

Waarop de Zuid-Afrikaan zei: 'Bij ons noemen wij het ga dood nie.'
Hij dacht even na..... en zei toen: 'Zal veel uitmaak nie.'"